

DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT

Prop. 75 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i arbeidsmiljøloven
(lovens anvendelse for fornybar
energiproduksjon til havs)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	3.3.1	Forslaget til bestemmelse om arbeidsmiljølovens virkeområde...	9
2	Bakgrunnen for lovforslaget	5	3.3.2	Særlig om avgrensningen mot det maritime regelverket.....	10
2.1	Om regulering av fornybar energiproduksjon til havs	5	4	Økonomiske og administrative konsekvenser	11
2.2	Gjeldende rett	6	5	Merknader til lovforslaget	11
2.3	Gjennomføringen av høringen	6			
3	Forslag om endringer i arbeidsmiljølovens virkeområde	8		Forslag til lov om endringer i arbeidsmiljøloven (lovens anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs)	13
3.1	Om lovforslaget	8			
3.2	Høringsinstansenes syn	9			
3.3	Departementets vurderinger	9			

DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT

Prop. 75 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i arbeidsmiljøloven (lovens anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs)

*Tilråding fra Energidepartementet 28. mars 2025,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Energidepartementet legger i denne proposisjonen frem forslag til endringer i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven), slik at loven gjøres gjeldende for fornybar energiproduksjon til havs.

Det følger av arbeidsmiljøloven § 1-2 at den gjelder for «virksomhet som sysselsetter arbeidstaker, med mindre annet er uttrykkelig fastsatt i loven». Arbeidsmiljøloven gjelder i sin alminnelighet på norsk territorium, det vil si ut til territorialgrensen. Videre er det presisert i arbeidsmiljøloven § 1-3 første ledd at den gjelder for «virksomhet i forbindelse med undersøkelse etter og utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn, i indre norske farvann, norsk sjøterritorium og den norske del av kontinentalsokkelen». Arbeidsmiljøloven gjelder ikke for «sjøfart, fangst og fiske, herunder bearbeiding av fangsten ombord i skip, men likevel slik at dykkeoperasjoner og losing er omfattet av loven», jf. § 1-2 andre ledd.

Med dette forslaget ønsker departementet å presisere at arbeidsmiljøloven også skal gjelde for fornybar energiproduksjon til havs, på samme måte som for petroleumsvirksomheten.

Departementet foreslår også en endring i paragrafoverskriften i § 1-3 slik at den samsvarer med innholdet i bestemmelsen om lovens virkeområde til havs.

Forslaget er fremmet i samråd med Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Om regulering av fornybar energiproduksjon til havs

Begrepet fornybar energiproduksjon til havs er teknologinøytralt, men det er særlig havvind som er den aktuelle energiformen per nå. Regjeringen har en ambisjon om at det skal tildeles områder for 30 GW havvind innen 2040. Målet er at satsingen på havvind skal gi økt fornybar kraftproduksjon, bidra til industriutvikling, og legge til rette for innovasjon og teknologiutvikling.

I 2020 ble de to første områdene for fornybar energiproduksjon åpnet i Utsira Nord og Sørliche Nordsjø II. I april 2024 ble det første prosjektområdet for havvind tildelt i Sørliche Nordsjø II til Ventyr SNII AS. Selskapet skal levere konsesjons-søknad senest i oktober 2026.

Fornybar energiproduksjon til havs reguleres av havenergilova (lov 4. juni 2010 nr. 21 om fornybar energiproduksjon til havs). Havindustri-tilsynet arbeider for tiden med ny forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs. For at denne forskriften skal ha tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag, er det behov for å gjøre arbeidsmiljøloven gjeldende for denne virksomheten.

2.2 Gjeldende rett

Havenergilova gjelder «til havs», det vil si på norsk sjøterritorium utenfor grunnlinjene og på kontinentalsokkelen (jf. § 1-2 annet ledd). For havområder innenfor grunnlinjen gjelder havenergilova § 2-2, kapittel 5, 6, 9 og 10, jf. havenergilovforskrifta (forskrift 12. juni 2020 nr. 1192 til havenergilova) § 1 annet ledd.

Havenergilova skal «leggje til rette for utnytting av fornybare energiressursar til havs i samsvar med samfunnsmessige målsetjingar, og for at energianlegg blir planlagde, bygde og disponerte slik at omsynet til energiforsyning, miljø, tryggleik, næringsverksemd og andre interesser blir tekne vare på», jf. § 1-1.

Det følger av havenergilova § 5-1 andre ledd at det kan gis forskrifter om «krav til beredskap og tryggleik knytt til bygging, drift, ombygging og nedlegging av energianlegg som er omfatta av denne lova, under dette krav til tekniske konstruksjonar, arbeidstilhøve og kvalifikasjonar». Departementets myndighet etter denne bestemmelsen er delegert til Havindustri-tilsynet og det er denne bestemmelsen som hjemler forskriftsfor-slaget omtalt i pkt. 2.1.

Loven er en typisk rammelov som gir «det rettslege rammeverket for å gi konsesjonar og på annan måte regulere forhold knytt til planlegging, utbygging, drift og nedlegging av anlegg for produksjon av fornybar energi og anlegg for omforming og overføring av elektrisitet til havs», jf. Ot.prp. nr. 107 (2008–2009) s. 5.

Om forholdet til arbeidsmiljøloven er det i Ot.prp. nr. 107 uttalt på s. 57:

«Det generelle virkeområdet til arbeidsmiljøloven er avgrensa utover i hav til territorialgrensa. For petroleumsverksemda er det gitt ein spesialregel i arbeidsmiljøloven § 1-3 som utvidar det stadlege virkeområdet til den norske delen av kontinentalsokkelen.»

og videre på s. 75 fremgår det at:

«Omsynet til arbeidsmiljøloven sitt virkeområde vil bli vurdert i det etterfølgjande arbeid med tryggleik og beredskap knytt til energiproduksjon til havs [...]».

Departementet ønsker med dette lovforslaget å iverksette den forutsetningen om arbeidsmiljølovens virkeområde som ble lagt til grunn allerede i forarbeidene til havenergilova, som er nødvendig for en helhetlig regulering av sikkerhet og arbeidsmiljø for fornybar energiproduksjon til havs.

Som nevnt innledningsvis fremgår det i arbeidsmiljøloven § 1-3 første ledd at loven gjelder for «virksomhet i forbindelse med undersøkelse etter og utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn, i indre norske farvann, norsk sjøterritorium og den norske del av kontinentalsokkelen». Av arbeidsmiljølovens eldre forarbeider sammenlignet med senere stortingsdokumenter og forarbeider, kan det leses ulik forståelse av hvorvidt arbeidsmiljøloven § 1-3 er å anse som en presisering av lovens virkeområde gitt av opplysningshensyn, eller som en utvidelse av det geografiske virkeområdet som ellers i sin alminnelighet gjelder på norsk territorium, det vil si ut til territorialgrensen. Departementet ser det ikke som nødvendig å ta stilling til spørsmålet, men ønsker uansett med dette lovforslaget å klargjøre at arbeidsmiljøloven også skal gjelde for fornybar energiproduksjon til havs, på samme måte som den gjelder for petroleumsvirksomheten.

2.3 Gjennomføringen av høringen

Havindustri-tilsynet (den gang Petroleumstilsynet) sendte 4. desember 2023 på høring forslag til forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs. På grunn av reglens innbyrdes sammenheng, og avhengigheten til arbeidsmiljøloven, ble det ansett som hensiktsmessig at tilsynet også sendte på høring forslag til endring i arbeidsmiljølovens virkeområdebestemmelse sammen med forslagene til ny forskrift.

I denne proposisjonen omtales bare forslaget til endring i arbeidsmiljøloven, ikke forslaget til ny forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs. Forslaget til ny forskrift og til endringer i arbeidsmiljølovens virkeområde ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Direktoratet for arbeidstilsynet

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Forsvarets operative hovedkvarter
 Fiskeridirektoratet
 Havforskningsinstituttet
 Hovedredningssentralen
 Kystverket
 Luftfartstilsynet
 Meteorologisk institutt
 Miljødirektoratet
 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
 – NTNU
 Norges vassdrags- og energidirektorat
 Oljedirektoratet (nå Sökkeldirektoratet)
 Regjeringsadvokaten
 Reguleringsmyndigheten for energi – RME
 Sjøfartsdirektoratet
 Statens havarikommisjon
 Statens kartverk
 Statsforvalterne
 Universitetet i Bergen
 Universitetet i Oslo
 Universitetet i Stavanger
 Universitetet i Tromsø

Utsira kommune

NORCE Norwegian Research Centre AS
 Reglerådet
 Statkraft AS
 Statnett SF

De samarbeidende organisasjoner
 DNV
 EL & IT Forbundet
 Fellesforbundet
 Fornybar Norge
 Industri Energi (nå Styrke)
 Landsorganisasjonen i Norge
 Lederne
 Miljøstiftelsen Bellona
 Motvind
 Natur og Ungdom
 Naturvernforbundet
 Norges Fiskarlag
 NITO – Norges ingeniør og teknologorganisasjon
 Norges Rederiforbund
 Norsk Industri
 Næringslivets Hovedorganisasjon
 Offshore Norge
 Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening
 WWF Norge

Følgende høringsinstanser har gitt korte realitetsuttalelser til lovforslaget i høringen:

Direktoratet for arbeidstilsynet

Sjøfartdirektoratet

Fornybar Norge
 Motvind
 Norges Rederiforbund
 Norsk Industri
 Næringslivets Hovedorganisasjon
 Offshore Norge

Følgende høringsinstanser har ikke hatt merknader til lovforslaget i høringen:

Departementene

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
 Forsvarets operative hovedkvarter
 Fiskeridirektoratet
 Havforskningsinstituttet
 Hovedredningssentralen
 Kystverket
 Luftfartstilsynet
 Meteorologisk institutt
 Miljødirektoratet
 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
 – NTNU
 Norges vassdrags- og energidirektorat
 Oljedirektoratet (nå Sökkeldirektoratet)
 Regjeringsadvokaten
 Reguleringsmyndigheten for energi – RME
 Statens havarikommisjon
 Statens kartverk
 Statsforvalterne
 Universitetet i Bergen
 Universitetet i Oslo
 Universitetet i Stavanger
 Universitetet i Tromsø

Utsira kommune

NORCE Norwegian Research Centre AS
 Reglerådet
 Statkraft AS
 Statnett SF

De samarbeidende organisasjoner
 DNV
 EL & IT Forbundet
 Fellesforbundet
 Industri Energi (nå Styrke)
 Landsorganisasjonen i Norge
 Lederne
 Miljøstiftelsen Bellona
 Natur og Ungdom
 Naturvernforbundet
 Norges Fiskarlag

NITO – Norges ingeniør og teknologorganisasjon
Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening
WWF Norge

3 Forslag om endringer i arbeidsmiljølovens virkeområde

3.1 Om lovforslaget

I høringsnotatet til forslag om forskrift for sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs la Havindustritilsynet frem forslag om å presisere arbeidsmiljølovens virkeområde slik at det klargjøres at loven vil omfatte fornybar energiproduksjon til havs.

Konkret ble det lagt fram forslag om at virkeområdet presiseres på samme måte som det er gjort for petroleumsvirksomhet, i arbeidsmiljøloven § 1-3.

Havindustritilsynet skrev følgende i høringsnotatet på s. 22:

«Forslaget innebærer at arbeidsmiljøloven vil gjelde for arbeidstakerne som arbeider på energianleggene, også under transport, opphold og innkvartering på fartøy som er nødvendige for adkomst til energianlegg. Folkeretten, spesielt havrettstraktaten, er utgangspunktet for muligheter og begrensninger for nasjonalstatenes kompetanse for regulering utenfor territorialgrensene. [...] Arbeidsmiljølovens anvendelsesområde for arbeidstakerne som oppholder seg på fartøyet, avgrenses dermed mot skipsarbeidslovens virkeområde eller annen tilsvarende flaggstatslovgivning som gjelder for det maritime mannskapet. [...]

Det er således klart at arbeidsmiljøloven i dag gjelder:

- For fornybar energiproduksjon i norsk territorialfarvann. Til illustrasjon ligger omtrent halvparten av det åpnete området Utsira Nord i territorialfarvannet. Arbeid på innretninger som plasseres i den østlige delen av området vil således være omfattet av arbeidsmiljøloven.
- For fornybar energiproduksjon som regnes som petroleumsvirksomhet. Til illustrasjon gjelder således arbeidsmiljøloven for havvindvirksomheten på Hywind Tampen. [...]
- Som beskrevet innledningsvis i høringsnotatet, hviler Petroleumstilsynets forskriftsforslag, med tilslutning fra organisasjonene i Regelverksforum, på en forutset-

ning om at arbeidsmiljøloven skal gjelde for fornybar energiproduksjon utenfor norsk territorialfarvann. Det er flere grunner til dette. For det første er det i seg selv viktig å etablere et godt verneregulverk for arbeidstakere som arbeider i slik virksomhet utenfor territorialfarvannet. For det andre omfattes slik virksomhet av arbeidsmiljølovens saklige virkeområde, jf. at den gjelder for fornybar energiproduksjon i territorialfarvannet. Det er vanskelig å se at det er gode grunner for at det bør gjelde andre regler for slik virksomhet utenfor territorialfarvannet. Det anses videre lovteknisk upraktisk å operere med forskjellige regelsett innenfor og utenfor territorialgrensen. Situasjonen for Utsira Nord omtalt ovenfor er for så vidt illustrerende.

På bakgrunn av dette foreslås arbeidsmiljøloven § 1-3 endret til å gjelde «*virksomhet til havs*», og et nytt tredje ledd kan omfatte virksomhet i forbindelse med fornybar energiproduksjon til havs [*forslag i kursiv her*]:

1. Loven gjelder for virksomhet i forbindelse med undersøkelse etter og utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn, i indre norske farvann, norsk sjøterritorium og den norske del av kontinentalsokkelen.
2. Loven gjelder for virksomhet som nevnt i første ledd i området utenfor den norske del av kontinentalsokkelen dersom dette følger av særskilt avtale med fremmed stat eller av folkeretten for øvrig.
3. Loven gjelder i forbindelse med fornybar energiproduksjon og omforming og overføring av elektrisk energi til havs.
4. Departementet kan ved forskrift helt eller delvis unnta virksomhet som nevnt i første, andre og tredje ledd fra loven. Departementet kan også gi forskrift om at loven helt eller delvis skal gjelde for virksomhet som nevnt i første ledd i områder utenfor den norske del av kontinentalsokkelen dersom det foretas undersøkelse eller utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn fra innretning registrert i norsk skipsregister eller det gjennomføres bemannede undervannsoperasjoner fra innretning eller fartøy registrert i norsk skipsregister. Departementet kan ved forskrift også fastsette at loven skal gjelde ved forflytning av innretning eller fartøy som nevnt.

5. I forskrift etter denne paragraf kan det også fastsettes særregler.

Det kan vurderes om det også skal påpekes at loven gjelder med de avgrensninger som følger av folkeretten.»

3.2 Høringsinstansenes syn

Direktoratet for arbeidstilsynet har uttalt at de

«støtter vurderingen om at virksomheter innen fornybar energiproduksjon til havs er underlagt arbeidsmiljøloven (aml.). Arbeidstilsynet legger til grunn at alle virksomheter i Norge som sysselsetter arbeidstakere er underlagt aml., med mindre annet er uttrykkelig fastsatt. Dette går frem av aml. § 1-2 første ledd.

Videre støtter Arbeidstilsynet forslaget om at det geografiske virkeområdet blir nærmere presisert i loven for å unngå fremtidig usikkerheter knyttet til virkeområdet.

Arbeidstilsynet fremhever videre at det er hensiktsmessig med en tydelig avgrensning mot skipsarbeidsloven eller annen flaggstatslovgivning, for arbeidstakere som oppholder seg på fartøy og benyttes i arbeidet ved fornybar energiproduksjon til havs. I Havindustritilsynets forslag til veiledningsteksten til forskriftsfor-slagets § 1-2, er det beskrevet at en arbeidstaker kan «defineres som industrielt personell» og dermed være innenfor virkeområdet til aml. Arbeidstilsynet legger til grunn at en slik definering vil være særlig aktuell for den gruppen arbeidstakere som har hele sitt arbeid om bord i støttefartøy som benyttes. Dette kan være teknikere eller sykepleiere tilknyttet dykkeoperasjoner. Slike arbeidsgrupper vil være i direkte kontakt med dykkeaktiviteten.»

Motvind påpeker at en endring av arbeidsmiljølovens virkeområde må skje før forskriften trer i kraft.

Norges Rederiforbund påpeker at det er viktig at den etablerte grensen for hva som anses som maritimt regelverk ikke må utfordres ved lov- og forskriftsfor-slagene. *Norges Rederiforbund* ber videre om at det i en lovproposisjon presiseres at sikkerhetskrav ved opphold om bord på skip er regulert av lovgivningen i vedkommende flaggstat, og som for norskregistrerte skips vedkommende følger av skipssikkerhetsloven.

Næringslivets Hovedorganisasjon, Fornybar Norge, Offshore Norge og Norsk Industri har i sitt felles høringsssvar uttrykt at det ikke er omstridt at det er arbeidsmiljøloven, og ikke skipsarbeids-

loven, som skal gjelde for arbeidstakerne som arbeider på energianlegg – også når disse er under transport, opphold og innkvartering på fartøy. Organisasjonene påpeker at en lovproposisjon må klargjøre grensen mot maritim virksomhet.

Sjøfartsdirektoratet presiserer at både skips-sikkerhetsloven og skipsarbeidsloven har regler ut over rent tekniske forhold, slik som HMS og arbeidsrett. Lovene regulerer arbeidsforhold innen sjøfart, jf. arbeidsmiljøloven § 1-2 annet ledd bokstav a. Dette omfatter både såkalt maritimt personell og andre som har sitt arbeid om bord på norsk skip, for eksempel selvstendige oppdrags-takere. *Sjøfartsdirektoratet* anbefaler videre at Havindustritilsynets forslag om å påpeke at loven gjelder med de avgrensninger som følger av folke-retten, bør følges opp og inntas i loven.

De øvrige høringsinstansene har ikke hatt substansielle merknader til lovforslaget, men flere av instansene har gitt uttrykk for at de støtter forsla-get.

3.3 Departementets vurderinger

3.3.1 Forslaget til bestemmelse om arbeidsmiljølovens virkeområde

Departementet har merket seg at høringsinstan-sene er positive til at arbeidsmiljøloven gjøres gjel-dende for fornybar energiproduksjon til havs. Dette er en enighet som har ligget der siden hav-energilova ble innført.

Av høringen som ble sendt ut av Havindustri-tilsynet fremgår det at forslaget om å omfatte virk-somhet knyttet til fornybar energi til havs i arbeidsmiljøloven skal fremgå av et nytt tredje ledd. Departementets vurdering er at dette bør fremgå av nytt annet ledd, ikke tredje ledd slik som det ble foreslått. Dette skaper etter departe-mentets syn en bedre sammenheng fordi bestem-melsene i någjeldende annet ledd, som blir nytt tredje ledd, må gjelde tilsvarende for fornybar energiproduksjon til havs, jf. nedenfor.

Departementer foreslår at nytt annet ledd i § 1-3 skal lyde:

Loven gjelder for virksomhet i forbindelse med fornybar energiproduksjon og omforming og overføring av elektrisk energi til havs.

Departementet vil videre fremme forslag om end-ring i overskriften til § 1-3 som lyder «petrole-umsvirksomhet til havs». Bestemmelsen omfatter allerede i dag mer enn petroleumsvirksomhet, da det er avklart og lagt til grunn at bestemmelsen

også omfatter arbeidstakere innen havbunnsmineralvirksomheten, jf. Prop. 106 L (2017–2018) s. 15, og innen CO₂-transport og -lagring, jf. forskrift 25. februar 2020 nr. 186 om sikkerhet og arbeidsmiljø ved transport og injeksjon av CO₂ på kontinentalsokkelen. Departementet foreslår derfor å endre paragrafoverskriften til § 1-3 til «*Virksomhet til havs*».

Departementet viser til at det er ønskelig med en tilsvarende regulering av fornybar energiproduksjon, hva gjelder geografisk virkeområde utenfor den norske delen av kontinentalsokkelen, som for petroleumsvirksomheten. Dette kan fremgå av nytt tredje ledd ved en henvisning til annet ledd på følgende måte:

Loven gjelder for virksomhet som nevnt i første og *annet* ledd i området utenfor den norske del av kontinentalsokkelen dersom dette følger av særskilt avtale med fremmed stat eller av folkeretten for øvrig.

Ved denne endringen vil det også tydeliggjøres at loven vil gjelde for denne virksomheten så langt det følger av folkeretten. Tilsvarende justering må gjøres i gjeldende tredje ledd som nå blir nytt fjerde ledd.

Til sist foreslår departementet enkelte språklige forbedringer i gjeldende tredje ledd som nå blir nytt fjerde ledd. Endringene er kun ment som språklige forbedringer uten å innebære realitetsendringer. Endringene i nytt fjerde ledd blir dermed:

Departementet kan *gi* forskrift om at virksomhet som nevnt i første *til tredje* ledd *skal unntas helt eller delvis fra loven*. Departementet kan også *gi* forskrift om at loven helt eller delvis skal gjelde for virksomhet som nevnt i første ledd i områder utenfor den norske del av kontinentalsokkelen dersom det foretas *undersøkelser* eller utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn fra *en* innretning registrert i norsk skipsregister, eller det gjennomføres bemannede undervannsoperasjoner fra *en* innretning eller *et* fartøy registrert i norsk skipsregister. Departementet kan *også gi* forskrift *om* at loven skal gjelde ved forflytning av innretning eller fartøy som nevnt.

3.3.2 Særlig om avgrensningen mot det maritime regelverket

Av høringsinnspillene fremkommer det at det særlig er avgrensningen mot det maritime regel-

verket som er av betydning å tydeliggjøre. Departementet vil påpeke at forslaget om å gjøre arbeidsmiljøloven gjeldende for fornybar energiproduksjon til havs, ikke vil rokke ved det skillet som allerede er etablert mellom sjøfart og annen virksomhet til havs i dag.

Arbeidsmiljøloven har som nevnt et unntak for «sjøfart, fangst og fiske, herunder bearbeiding av fangsten ombord i skip, men likevel slik at dykkeoperasjoner og losing er omfattet av loven», jf. arbeidsmiljøloven § 1-2. For «arbeidstaker som har sitt arbeid om bord på norsk skip», er det lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven) som gjelder, jf. § 1-2. I tillegg til skipsarbeidsloven har også lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) regler av betydning for sikkerheten for personell om bord på skip.

Skillet mellom arbeidsmiljøloven og skipsarbeidsloven innebærer at en arbeidstaker som har sitt arbeid om bord på norsk skip som utgangspunkt reguleres av skipsarbeidsloven, jf. § 1-2, mens andre arbeidstakere som kun oppholder seg om bord forutsettes regulert av arbeidsmiljøloven. Grensedragningen mellom hvilke arbeidstakere som faller i den ene eller andre kategorien vil bero på en vurdering av flere momenter. I forskrift 19. august 2013 nr. 990 om skipsarbeidslovens virkeområde § 1 bokstav e finnes det i tillegg et unntak for personer som har et «arbeidsforhold som reguleres av arbeidsmiljøloven og som i en kort periode utfører arbeid om bord». Disse dekkes da ikke av det maritime regelverket.

For petroleumsvirksomheten har det utviklet seg en tydeligere grensedragning mellom regelverkene gjennom forskrifter under de nevnte lovene. Utgangspunktet etter petroleumregelverket gjennom rammeforskriften (forskrift 12. februar 2010 nr. 158 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg) § 4 tredje ledd bokstav b, er at arbeidstakere på fartøy som utfører konstruksjons-, rørleggings- eller vedlikeholdsaktiviteter ikke er underlagt arbeidsmiljølovens regler, med mindre fartøyet er definert som en innretning jf. petroleumsløven § 1-6 bokstav d. Det samme gjelder for «forsynings-, beredskaps- og ankerhåndteringstjeneste med fartøy, seismiske eller geologiske undersøkelser med fartøy og annen sammenlignbar aktivitet», jf. rammeforskriften § 4 tredje ledd bokstav a. For disse kategoriene fartøy, som ofte omtales som «flerbruksfartøy», er det flaggstatens regler som gjelder, altså det maritime regelverket. På motsatt side følger det av rammeforskriften § 4

første og annet ledd at arbeidsmiljøloven gjelder for bemannede undervannsoperasjoner, samt arbeidstakere på fartøy med gangbro som «anvendes til innkvartering av arbeidstakere som arbeider på enklere innretninger».

Noe tilsvarende detaljert skille er naturlig nok ikke etablert for grensedragningen mellom sjøfart og fornybar energiproduksjon til havs per nå. Hensikten med lovendringen er imidlertid som nevnt at skillet mellom maritimt regelverk og virksomhet knyttet til fornybar energiproduksjon skal være tilsvarende som for petroleumsvirksomheten.

Havindustritilsynet har i sitt forslag til forskrift med tilhørende utkast til veiledning til bestemmelsen, vist til at arbeidsmiljøloven og særreglene etter denne forskriften gjelder for arbeidstakerne som arbeider på energianlegg omfattet av denne forskriften også under transport, opphold og innkvartering på fartøy som er nødvendig for adkomst til energianlegg. Departementet legger denne forståelsen til grunn.

Havindustritilsynet har videre vist til grensedragningen som gjelder for industrielt personell som oppholder seg på lasteskip. Ifølge forskrift 28. juni 2024 nr. 1391 om lasteskip som skal føre industrielt personell, er industrielt personell i § 2 definert som: «personer som transporteres eller innkvarteres om bord i forbindelse med industrivirksomhet til havs utført om bord på andre skip eller anlegg til havs. Industrivirksomhet til havs er konstruksjon, vedlikehold, avvikling, drift eller service av anlegg til havs som er tilknyttet, men ikke begrenset til utforskning og utnyttning av ressurser innenfor sektorene for fornybar energi eller hydrokarbonbasert energi, havbruk, gruve-drift til havs eller lignende virksomhet». Forskriften gjennomfører International Maritime Organisation, IMO, sin International Code of Safety for Ships Carrying Industrial Personnel (IP Code) i SOLAS kap. XV i norsk rett.

I petroleumsvirksomheten omfatter denne gruppen blant annet arbeidstakere som arbeider periodevis på enklere innretninger der det ikke er innkvarteringsmulighet. De vil typisk arbeide med forebyggende eller korrektivt vedlikehold og er ansatt hos operatør som driver innretningen, og de har som regel sitt faste arbeid på en ordinær bemannet innretning. For vindturbiner til havs omfatter denne gruppen personell som skal arbeide på havturbiner med vedlikehold som for eksempel mekaniker, elektriker eller tekniker. Slikt personell vil ellers kunne ha sitt arbeid på vindturbiner på land eller på for eksempel turbiner på andre lands sokler.

Oppsummeringsvis viser departementet til at arbeidsmiljøloven etter lovforslaget vil gjelde for arbeidstakere som tar del i fornybar energiproduksjon til havs. Lovforslaget her er ikke ment å innebære noen endring i grensedragningen mellom arbeidsmiljøloven og maritimt regelverk, og de samme momenter som har utviklet seg for petroleumsvirksomheten for å avgjøre hvor grensen går, vil gjelde for den nye næringen. Departementet legger til grunn at mer detaljerte regler om grensedragningen vil aktualisere seg etter som fornybar energiproduksjon, og da særlig havvind, utvikler seg som næring i Norge.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Selve lovforslaget innebærer en avklaring av at det er arbeidsmiljøloven og ikke annen vernelovgivning, for eksempel maritimt regelverk, som skal gjelde for arbeidstakere som tar del i fornybar energiproduksjon og omforming og overføring av elektrisk energi til havs. Dette er en fremtidig virksomhet i Norge som per i dag ikke har sysselsatte. Lovforslaget vil derfor ikke i seg selv ha økonomiske eller administrative konsekvenser nå.

Departementet viser videre til at da skipsarbeidsloven ble innført i 2013 ble det lagt til grunn at det arbeidsrettslige vernet som gjaldt i medhold av arbeidsmiljøloven og skipsarbeidsloven, ble ansett som harmonisert, jf. NOU 2012: 18 s. 35. Selv om det har skjedd lovendringer i arbeidsmiljøloven som har innebåret en utvikling siden den gang, legger departementet til grunn at det ikke er forskjeller av betydning for de økonomiske og administrative konsekvensene knyttet til presiseringen i § 1-3.

Ved at arbeidsmiljøloven gjøres gjeldende for fornybar energiproduksjon til havs, vil også arbeidsmiljølovens hjemler for å kunne gi særregler for virksomheten for denne næringen komme til anvendelse. Ved nærmere regulering av virksomheten i forskrift vil det måtte gjøres selvstendige vurderinger av økonomiske og administrative konsekvenser for slike forslag.

5 Merknader til lovforslaget

Til arbeidsmiljøloven § 1-3

Endringene i *paragrafoverskriften* til § 1-3 til å gjelde for «virksomhet til havs» innebærer at paragrafens overskrift blir i samsvar med innholdet i

bestemmelsen. Dette gjelder både med tanke på at bestemmelsen allerede i dag gjelder for flere virksomheter enn petroleumsvirksomhet og for å kunne samsvare med endringen om anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs.

I *andre ledd* tas det inn en presisering om at arbeidsmiljøloven gjelder for fornybar energiproduksjon og omforming og overføring av elektrisk energi til havs.

Nåværende andre og tredje ledd blir nytt *tredje og fjerde ledd*, og det tas i tredje ledd inn en henvisning til andre ledd og i fjerde ledd første punktum en henvisning til tredje ledd. Endringene innebærer at fornybar energiproduksjon til havs skal kunne reguleres på samme måte som petroleumsvirksomheten og de andre virksomhetene

som er omfattet, når det gjelder området utenfor den norske delen av kontinentalsokkelen (tredje ledd) og departementets adgang til å gi forskrifter (fjerde ledd). Samtidig opprettholdes de reguleringsmulighetene som følger av andre og tredje ledd i dag.

Energidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i arbeidsmiljøloven (lovens anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i arbeidsmiljøloven (lovens anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i arbeidsmiljøloven (lovens anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. skal § 1-3 lyde:

§ 1-3 *Virksomhet til havs*

(1) Loven gjelder for virksomhet i forbindelse med undersøkelse etter og utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn, i indre norske farvann, norsk sjøterritorium og den norske del av kontinentalsokkelen.

(2) Loven gjelder for virksomhet i forbindelse med fornybar energiproduksjon og omforming og overføring av elektrisk energi til havs.

(3) Loven gjelder for virksomhet som nevnt i første og annet ledd i området utenfor den norske del av kontinentalsokkelen dersom dette følger av særskilt avtale med fremmed stat eller av folkeretten for øvrig.

(4) Departementet kan gi forskrift om at virksomhet som nevnt i første til tredje ledd skal unn-

tas helt eller delvis fra loven. Departementet kan også gi forskrift om at loven helt eller delvis skal gjelde for virksomhet som nevnt i første ledd i områder utenfor den norske del av kontinentalsokkelen dersom det foretas undersøkelser eller utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn fra en innretning registrert i norsk skipsregister, eller det gjennomføres bemannede undervannsoperasjoner fra en innretning eller et fartøy registrert i norsk skipsregister. Departementet kan også gi forskrift om at loven skal gjelde ved forflytning av innretning eller fartøy som nevnt.

(5) I forskrift etter denne paragrafen kan det også fastsettes særregler.

II

Loven gjelder fra 1. januar 2026.

